DECIZIE nr. 324 din 30 aprilie 2015

referitoare la excepţia de neconstituţionalitate a dispoziţiilor art. 27 alin. (2) din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 86/2006 privind organizarea activităţii practicienilor în insolvenţă

EMITENT • **CURTEA CONSTITUŢIONALĂ**

Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 482 din 1 iulie 2015

Data intrării în vigoare 01-07-2015

Daniel Marius Morar - preşedinte
Valer Dorneanu - judecător
Petre Lăzăroiu - judecător
Mircea Ştefan Minea - judecător
Mona-Maria Pivniceru - judecător
Puskas Valentin Zoltan - judecător
Simona-Maya Teodoroiu - judecător
Tudorel Toader - judecător
Fabian Niculae - magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Liviu-Daniel Arcer.

1. Pe rol se află soluţionarea excepţiei de neconstituţionalitate a dispoziţiilor art. 27 alin. (2) din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 86/2006 privind organizarea activităţii practicienilor în insolvenţă, excepţie ridicată de Cabinetul Individual de Insolvenţă Cătălin Adrian Lăzăruc şi de S.C. "Malda" - S.R.L. din Botoşani în Dosarul nr. 2.062/40/2014/a1 al Curţii de Apel Suceava - Secţia a II-a civilă, de contencios administrativ şi fiscal şi care formează obiectul Dosarului Curţii Constituţionale nr. 1.211D/2014.

2. La apelul nominal se constată lipsa părţilor, faţă de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, preşedintele Curţii acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepţiei de neconstituţionalitate. Totodată, acesta apreciază că art. 41 alin. (1) din Constituţie nu este încălcat şi că art. 48 alin. (1) din Constituţie nu are incidenţă în cauză.

CURTEA,

având în vedere actele şi lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 18 septembrie 2014, pronunţată în Dosarul nr. 2.062/40/2014/a1, Curtea de Apel Suceava - Secţia a II-a civilă, de contencios administrativ şi fiscal a sesizat Curtea Constituţională cu excepţia de neconstituţionalitate a dispoziţiilor art. 27 alin. (2) din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 86/2006 privind organizarea activităţii practicienilor în insolvenţă. Excepţia a fost ridicată de Cabinetul Individual de Insolvenţă Cătălin Adrian Lăzăruc şi de S.C. "Malda" - S.R.L. din Botoşani într-un dosar având ca obiect soluţionarea unui apel formulat împotriva unei încheieri prin care s-a dispus numirea unui administrator judiciar în cadrul procedurii insolvenţei.

5. În motivarea excepţiei de neconstituţionalitate se susţine, în esenţă, că interdicţia impusă practicianului în insolvenţă de a-şi desfăşura activitatea la instanţele unde soţul, ruda sau afinul până la gradul al III-lea îndeplineşte funcţia de judecător sau procuror ori judecător-sindic apare ca o măsură nejustificată de restrângere a dreptului la muncă, prevăzut de art. 41 alin. (1) din Constituţie, fiind totodată şi discriminatorie.

6. Autorii excepţiei arată că măsura dispusă este injustă şi excesivă, având în vedere că, în fapt, un practician în insolvenţă îşi poate desfăşura activitatea doar în raza teritorială a unui tribunal. În condiţiile în care soţul activează la tribunalul în raza căruia se află localitatea de domiciliu a practicianului în insolvenţă, acesta se vede nevoit, prin efectul interdicţiei impuse de lege, să îşi desfăşoare activitatea la alte tribunale, ceea ce pune în discuţie problema distanţelor foarte mari şi a posibilităţii reale de a activa în condiţii concurenţiale cu alţi practicieni în insolvenţă. Aceştia pot solicita onorarii mai mici, având în vedere faptul că nu au cheltuieli cu deplasările frecvente. În acest fel, dreptul de a-şi exercita profesia devine iluzoriu. Dispoziţiile legale criticate instituie o discriminare între practicienii în insolvenţă şi avocaţi. Autorii consideră că sunt aplicabile şi în privinţa lor considerentele Deciziei Curţii Constituţionale nr. 1.519 din 15 noiembrie 2011.

7. Aceleaşi texte îngrădesc dreptul la viaţă familială şi la căsătorie, prin restrângerea libertăţii soţiei sale de a-şi alege locul de muncă şi a dreptului la carieră profesională. Mai mult, în condiţiile în care soţia ar fi promovată la curtea de apel, ar exista o incompatibilitate pentru practicianul în insolvenţă, dacă la curtea de apel aceasta ar trebui să soluţioneze căile de atac împotriva hotărârilor pronunţate de tribunal în legătură cu contestaţiile şi cererile formulate în cadrul procedurii insolvenţei.

8. În concluzie, analizându-se perspectivele celor doi soţi, se afirmă faptul că exercitarea dreptului de a profesa şi de alegere a locului de muncă de către unul dintre ei conduce la excluderea dreptului similar al celuilalt. În plus, dispoziţiile legale criticate sunt în contradicţie cu prevederile alin. (4) ale art. 27 din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 86/2006 privind organizarea activităţii practicienilor în insolvenţă, ceea ce încalcă normele de tehnică legislativă.

9. Curtea de Apel Suceava - Secţia a II-a civilă, de contencios administrativ şi fiscal opinează în sensul că excepţia de neconstituţionalitate este neîntemeiată. Instanţa a apreciat că nu este încălcat principiul egalităţii în faţa legii,

întrucât tratamentul juridic diferit este justificat de situaţia în mod obiectiv diferită a practicienilor în insolvenţă, ai căror soţi, rude sau afini până la gradul III inclusiv îndeplinesc funcţii de judecător sau procuror la tribunale, tribunale specializate, curţi de apel sau la parchetele de pe lângă aceste instanţe. Cât priveşte dreptul fundamental al debitoarei privind accesul liber la justiţie, instanţa consideră că acesta nu a fost îngrădit, aceasta putând solicita desemnarea ca lichidator judiciar provizoriu a oricărui practician în insolvenţă faţă de care nu subzistă interdicţiile prevăzute de lege în exercitarea acestei profesii. Se mai invocă şi considerentele Deciziei Curţii Constituţionale nr. 1.519 din 15 noiembrie 2011.

10. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată preşedinţilor celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului şi Avocatului Poporului, pentru a-şi exprima punctele de vedere asupra excepţiei de neconstituţionalitate.

11. Preşedinţii celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul şi Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepţiei de neconstituţionalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispoziţiile legale criticate, raportate la prevederile Constituţiei, precum şi Legea nr. 47/1992, reţine următoarele:

12. Curtea Constituţională a fost legal sesizată şi este competentă, potrivit dispoziţiilor art. 146 lit. d) din Constituţie, precum şi ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 şi 29 din Legea nr. 47/1992, să soluţioneze excepţia de neconstituţionalitate.

13. Obiectul excepţiei de neconstituţionalitate îl constituie dispoziţiile art. 27 alin. (2) din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 86/2006 privind organizarea activităţii practicienilor în insolvenţă, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 724 din 13 octombrie 2011, dispoziţii care au următorul cuprins: "(2) Profesia de practician în insolvenţă nu poate fi exercitată la tribunale, tribunalele specializate şi curţile de apel, nici la parchetele de pe lângă aceste instanţe la care soţul practicianului în insolvenţă, ruda sau afinul până la gradul al III-lea inclusiv îndeplineşte funcţia de judecător sau procuror."

14. Autorii excepţiei de neconstituţionalitate susţin că dispoziţiile legale criticate încalcă prevederile constituţionale ale art. 16 alin. (1) privind egalitatea în faţa legii, art. 21 alin. (3) privind dreptul la un proces echitabil, art. 26 alin. (1) privind viaţa familială, art. 41 alin. (1) privind dreptul la muncă, art. 48 alin. (1) privind familia şi ale art. 53 privind restrângerea exerciţiului unor drepturi sau al unor libertăţi.

15. Examinând excepţia de neconstituţionalitate, Curtea constată că s-a mai pronunţat asupra dispoziţiilor legale criticate, prin raportare la critici similare, prin Decizia nr. 868 din 18 octombrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 833 din 11 decembrie 2012, constatând că sunt constituţionale. Astfel, Curtea s-a pronunţat prin raportare la prevederile constituţionale ale art. 16 alin. (1) privind egalitatea cetăţenilor în faţa legii şi a autorităţilor publice, fără privilegii şi fără discriminări, ale art. 41 alin. (1) referitor la neîngrădirea dreptului la muncă, precum şi la libera alegere a profesiei, a meseriei, a ocupaţiei şi a locului de muncă, ale art. 45 privind libertatea economică şi ale art. 53 privind restrângerea exerciţiului unor drepturi sau al unor libertăţi.

16. În ceea ce priveşte invocarea dispoziţiilor art. 16 alin. (1) din Constituţie, Curtea a constatat că reglementările deduse controlului de constituţionalitate se aplică tuturor celor aflaţi în situaţia prevăzută de ipoteza normei legale, fără nicio discriminare pe considerente arbitrare. Principiul egalităţii în faţa legii nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune un tratament juridic identic numai în situaţii egale, iar situaţiile în mod obiectiv diferite justifică, chiar şi din punct de vedere constituţional, un tratament juridic diferit, or, interdicţiile instituite prin reglementările criticate se aplică tuturor practicienilor în insolvenţă care se regăsesc în ipoteza prevederilor art. 27 alin. (2)-(4) din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 86/2006; ca atare, critica apare ca fiind neîntemeiată.

17. Referitor la pretinsa încălcare a prevederilor constituţionale ale art. 41 alin. (1), Curtea a observat că textele de lege criticate prin care se instituie anumite condiţii în ce priveşte exercitarea profesiei de practician în insolvenţă nu încalcă dispoziţiile din Constituţie privitoare la dreptul la muncă. Curtea Constituţională a stabilit în acest sens, în mod constant în jurisprudenţa sa, faptul că libertatea alegerii profesiei, a meseriei şi a locului de muncă nu este incompatibilă cu stabilirea condiţiilor în care poate fi exercitată o profesie, pentru ca aceasta să corespundă naturii şi finalităţii sale (a se vedea Decizia nr. 496 din 29 mai 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 456 din 5 iulie 2007).

18. Totodată, prin Decizia nr. 1.135 din 23 septembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 747 din 9 noiembrie 2010, Curtea a observat că scopul legiuitorului a fost protejarea părţilor faţă de posibilitatea ca un practician în insolvenţă aflat în ipotezele descrise de prevederile criticate din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 86/2006 să fie lipsit de obiectivitate în desfăşurarea activităţii sale.

19. De asemenea, stabilirea unei interdicţii în exercitarea unei profesii nu încalcă dreptul la muncă, întrucât existenţa anumitor interdicţii sau incompatibilităţi este impusă în unele cazuri, avându-se în vedere specificul profesiei. Prin instituirea interdicţiilor prevăzute de textele de lege criticate nu se îngrădeşte alegerea profesiei, deoarece orice activitate ce se circumscrie dreptului la muncă trebuie să respecte regulile pe care legiuitorul le-a edictat în vederea creării cadrului legal de funcţionare a acestora.

20. Întrucât nu s-a constatat încălcarea vreunei prevederi constituţionale care consacră drepturi sau libertăţi fundamentale, Curtea nu a putut reţine nici critica referitoare la înfrângerea art. 53 din Constituţie.
21. Având în vedere că nu au intervenit elemente noi, de natură a determina reconsiderarea jurisprudenţei Curţii, atât soluţia, cât şi considerentele cuprinse în Decizia nr. 868 din 18 octombrie 2012 sunt valabile şi în cauza de faţă, inclusiv prin raportare la dispoziţiile constituţionale privind art. 26 alin. (1) privind viaţa familială. Curtea mai reţine că dispoziţiile art. 48 alin. (1) privind familia, prin prisma criticilor formulate, nu au incidenţă în prezenta cauză.
22. În ceea ce priveşte invocarea Deciziei Curţii Constituţionale nr. 1.519 din 15 noiembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 67 din 27 ianuarie 2012, Curtea a constatat prin aceasta "că dreptul la un avocat ales conferă dreptului la apărare plenitudinea atributelor exercitării sale, în condiţiile în care o apărare eficientă nu poate fi realizată decât dacă între parte şi avocatul care îi reprezintă interesele există o relaţie bazată pe încredere deplină, având în vedere faptul că partea urmează să îi încredinţeze avocatului informaţii de natură personală, pe baza cărora acesta va construi o apărare adecvată. De aceea, justiţiabilul trebuie să beneficieze de dreptul de a-şi alege acel avocat faţă de care are certitudinea că îi va apăra în mod corespunzător interesele legitime", reţinând că "restricţia prevăzută de art. 21 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 aduce atingere înseşi existenţei dreptului la apărare, acesta neputând fi exercitat în plenitudinea sa."
23. Or, regimul juridic aplicabil practicianului în insolvenţă (în cauza de faţă, lichidatorului judiciar), astfel cum este el configurat de cadrul normativ prevăzut de Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenţei, nu este similar cu regimul juridic aplicabil avocatului, regim juridic configurat de Legea nr. 51/1995 pentru organizarea şi exercitarea profesiei de avocat. Din analiza acestor regimuri juridice, Curtea constată că practicianul în insolvenţă şi avocatul se află într-o relaţionare diferită cu părţile cu care stabilesc raporturi juridice.
24. Astfel, potrivit Legii nr. 85/2006 privind procedura insolvenţei, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 359 din 21 aprilie 2006, lege aplicabilă litigiului, lichidatorul judiciar, care potrivit art. 11 alin. (1) lit. c) din lege este numit de judecătorul-sindic, are ca principale atribuţii: examinarea activităţii debitorului asupra căruia se iniţiază procedura simplificată în raport cu situaţia de fapt şi întocmeşte un raport amănunţit asupra cauzelor şi împrejurărilor care au dus la insolvenţă, cu menţionarea persoanelor cărora le-ar fi imputabilă şi a existenţei premiselor angajării răspunderii acestora, şi supune acel raport judecătorului-sindic într-un termen stabilit de acesta, conduce activitatea debitorului, introduce acţiuni pentru anularea actelor frauduloase încheiate de debitor în dauna drepturilor creditorilor, precum şi a unor transferuri cu caracter patrimonial, a unor operaţiuni comerciale încheiate de debitor şi a constituirii unor garanţii acordate de acesta, susceptibile a prejudicia drepturile creditorilor etc.
25. Conform Legii nr. 51/1995 pentru organizarea şi exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 98 din 7 februarie 2011, orice persoană are dreptul să îşi aleagă în mod liber avocatul, iar acesta are dreptul să asiste şi să reprezinte persoanele fizice şi juridice în faţa instanţelor autorităţii judecătoreşti şi a altor organe de jurisdicţie, a organelor de urmărire penală, a autorităţilor şi instituţiilor publice, precum şi în faţa altor persoane fizice sau juridice, care au obligaţia să permită şi să asigure avocatului desfăşurarea nestingherită a activităţii sale, în condiţiile legii. Activitatea avocatului se realizează, printre altele, şi prin: consultaţii şi cereri cu caracter juridic, redactarea de acte juridice, atestarea identităţii părţilor, a conţinutului şi a datei actelor prezentate spre autentificare etc.
26. Aşadar, Curtea Constituţională nu poate reţine aplicabilitatea considerentelor Deciziei nr. 1.519 din 15 noiembrie 2011 în cazul lichidatorului judiciar, având în vedere regimul său juridic aplicabil, diferit de cel al avocatului.
27. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) şi al art. 147 alin. (4) din Constituţie, precum şi al art. 1-3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) şi al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,
CURTEA CONSTITUŢIONALĂ
În numele legii
DECIDE:
Respinge, ca neîntemeiată, excepţia de neconstituţionalitate ridicată de Cabinetul Individual de Insolvenţă Cătălin Adrian Lăzăruc şi de S.C. "Malda" - S.R.L. din Botoşani în Dosarul nr. 2.062/40/2014/a1 al Curţii de Apel Suceava - Secţia a II-a civilă, de contencios administrativ şi fiscal şi constată că dispoziţiile art. 27 alin. (2) din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 86/2006 privind organizarea activităţii practicienilor în insolvenţă sunt constituţionale în raport cu criticile formulate.
Definitivă şi general obligatorie.
Decizia se comunică Curţii de Apel Suceava - Secţia a II-a de contencios administrativ şi fiscal şi se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.
Pronunţată în şedinţa din data de 30 aprilie 2015.
PREŞEDINTE,
DANIEL MARIUS MORAR
Magistrat-asistent,
Fabian Niculae